Puikiai jaučiuosi dirbdamas ne tik sau

Edvinas Minkštimas prieš koncertą Lietuvių dailės muziejuje 2014 m. Laimos Apanavičienės nuotr.

Lietuvių Fondas lapkričio 7 d. maloniai kviečia į Lietuvių Fondo pokylį Pasaulio lietuvių centre (14911 S. 127th St., Lemont, 60439). Meninę programą atliks LF stipendininkai pianistas Edvinas Minkštimas ir kontrabosininkas Tadas Korris. Koncerto „Rudens spalvų garsai" pradžia – 6:30 val. v. Šventinė vakarienė prasidės 7:30 val. v.

Skaitytojų dėmesiui siūlome pasikalbėjimą su pianistu ***Edvinu Minkštimu.***

– Ne kartą įvairiomis progomis koncertavote Čikagoje. Šis jūsų koncertas – tai muzikinis Lietuvių Fondo stipendininko „ačiū" Lietuvių Fondui. Kokiomis aplinkybėmis sužinojote apie Lietuvių Fondą ir jo teikiamas stipendijas studentams?

– Apie Lietuvių Fondą (LF) žinojau dar prieš atvykdamas į JAV – ne kartą teko susidurti su JAV lietuviais pačioje Lietuvoje ir kitose šalyse. LF visuomet buvo minimas tarp stipriausių lietuviškų organizacijų šioje šalyje. Jei neklystu, Fondo paramą yra gavęs ne vienas žymus lietuvių muzikas ar ansamblis, koncertavęs JAV – tarp jų Vilniaus kvartetas, Vladimiras Prudnikovas, Virgilijus Noreika, Vilhelmas Čepinskis ir kt. Vienas mano dosnių rėmėjų dr. Juozas Kazickas ir ilgametė Tautos fondo vadovė dr. Giedrė Kumpikaitė patarė kreiptis į LF papildomos paramos studijoms Juilliard mokykloje (The Juilliard School).

– Nuo to laiko, kai būdamas keturiolikos pirmą kartą koncertavote su Lietuvos nacionaliniu filharmonijos orkestru, praėjo daug laiko. Kas jus, atlikėją, jaudina šiomis dienomis? Ar pasikeitė jūsų paties muzikinis ,,skonis"?

– Mane labiausiai jaudina ,,profesinės muzikos" stagnacija ir atotrūkis nuo klausytojo, ypač jaunesnės kartos. Dirbu prie eilės projektų, kuriais bandysiu sudominti jaunuosius klausytojus. Noriu jiems dar sykį priminti, koks universalus instrumentas yra fortepijonas. Mano mylimas instrumentas geba perteikti bet kurią dainą ar muzikos kūrinį. Manau, fortepijonas turi daugybę privalumų. Pirmiausia tai, kad juo pavyksta išreikšti daugybę balsų ir spalvų vienu metu, jis gali atstoti orkestrą, ir tai skambinimui suteikia pilnatvę. Kita vertus, tinkamai prisilietus, instrumentas dainuoja muzikos kalba, suprantama visiems.

– Kokia muzika sudaro didžiąją jūsų repertuaro dalį?

– Šiuolaikinė ir romantinė. Tačiau repertuaras platus – atlieku kamerinę muziką su dainininkais, styginiais, su pučiamaisiais instrumentais grojančiais. O kur dar soliniai koncertai su orkestru, rečitaliai, aranžuotės, tarp jų ir mano sukurtos.

– Menininkas atlieka kito autoriaus kūrybą. Kiek laisvės, jūsų manymu, turi atlikėjas scenoje?

– Kiekvienas atlikėjas, kuris yra asmenybė, autoriaus tekstą perskaito kitaip, pabrėžia tai, kas jam, atlikėjui, arčiau prie širdies, pateikia savo muzikinę viziją. Skaitydami knygą mes matome tuos pačius žodžius, tačiau kiekvienas mūsų pastebime ir įsimename kitas akimirkas arba jas kitaip pajaučiame. Tuo pačiu ir kitiems perteikiame tekstą savaip.

Kita vertus, net pačių kompozitorių ar kūrinių pasirinkimas yra labai asmeninis dalykas.

– Koncertuojate kaip solistas, dirbate su simfoniniais ir kameriniais orkestrais, akompanuojate, suburiate kamerinius ansamblius. Kuri iš šių veiklų jums artimiausia?

– Visos, susijusios su muzika veiklos, man artimos širdžiai. Džiaugiuosi tuo, kad sugebu suspėti ruoštis koncertams, planuoti ir įgyvendinti muzikinius projektus, dėstyti ir teisėjauti konkursuose tuo pačiu metu. Mane džiugina ir kviestinio dėstytojo veikla JAV universitetuose, o taip pat darbas tarptautiniuose festivaliuose JAV ir Europoje.

– Klausytojai, kurie susirenka į koncertų sales, kinta. Kai kurie atlikėjai pastebi, kad į sales renkasi vis daugiau žmonių, kurie apie klasikinę muziką žino mažiau, nei anksčiau. Ar skambinti tokiam klausytojui yra sunkiau?

– Nebūtinai. Atėję į koncertą klausytojai visuomet siekia patirti malonumą. Profesionalaus atlikėjo užduotis yra tai suprasti, atpažinti ir ieškoti būdų ,,prieiti" prie klausytojo, o ne atvirkščiai. Koncertuose labai svarbus vizualaus komponento pritaikymas muzikai.

– Šiandien pasaulis tapo mažesnis. Didelė dalis klausytojų išgirsta tų pačių atlikėjų programas, tuos pačius koncertus ir įrašus, nepriklausomai nuo to, kur gyvena. Tai aktualu ne vien klasikos, bet ir pop-scenoje. Ar tai laikytina iššūkiu?

– Tikrai ne, juolab neinant ,,pramintais" takais ir nekartojant to, ką daro kiti. Gausybė puikios muzikos, parašytos fortepijonui, (kūrinių fortepijonui diapazonas yra pats didžiausias iš visų muzikos instrumentų), beveik niekuomet neskamba koncertų salėse. Vis daugiau atlikėjų bando prasimušti į pirmas gretas grodami skurdesnį repertuarą.

– Esate ne tik atlikėjas, bet ir kūrėjas. Kokią vietą jūsų gyvenime užima muzikinė kūryba?

– Didelę. Rašau muziką ne tik fortepijonui, bet ir kitiems instrumentams, filmams, teatrui, vaizdo žaidimams.

Muziką rašyti pradėjau būdamas šešerių, net pats gerai nesuprasdamas, ką darau. Tėvai, pamatę mano ,,keverzones", nusprendė surasti muzikos komponavimo dėstytoją. Iš pradžių mokiausi pas Algirdą Brilių, vėliau – pas kompozitorių prof. Algimantą Kubiliūną. Kompozicijos studijas tęsiau pas Vytautą Barkauską Lietuvos muzikos ir teatro akademijoje, o vėliau pas Guy Reibel Paryžiaus konservatorijoje.

Šių puikių specialistų ir muzikų žinių, kantrybės ir išmintingo dėstymo dėka suformavau reikalingus įgūdžius ir žinias, nepraradęs aistros muzikinei kūrybai.

– 8 tarptautinių konkursų laureatas, WIPF, tarptautinio festivalio ,,Embassy Series" vienas organizatorių, Malaga Clasica festivalio Ispanijoje reziduojantis menininkas, Washington Conservatory of Music profesorius, Lietuvos teatro ir muzikos akademijos atstovas JAV – tai dar ne visas jūsų pareigybių ir darbų sąrašas. Kaip visur spėjate? Ar lieka laiko grojimui, pasiruošimui koncertams?

– Pamiršote paminėti ,,Phillips Collection Music Series" reziduojantis menininkas, ,,Camerata" narys, Washingtono tarptautinio pianistų festivalio (WIPF) reziduojantis menininkas, UAA, USC, GU vizituojantis dėstytojas... (juokiasi). Dirbu 6–7 dienas per savaitę, kartais iki 16 valandų per dieną. Svarbiausia – tinkamai paskirstyti laiką ir griežtai laikytis dienotvarkės. Taipogi tenka kruopščiai atsirinkti projektus ir komandos narius, su kuriais reikės dirbti. Negaliu pakęsti paviršutiniško darbo ir blogos kokybės, o norint bent ką atlikti kokybiškai, tam reikia skirti daug laiko ir įdėti nemažai pastangų.

– Kodėl ,,įsisukote" į įvairiausių projektų, festivalių organizavimą, kuo jums asmeniškai įdomus šis darbas?

– Dirbdamas festivaliuose turiu galimybę padėti jauniems menininkams įgyvendinti jų programų, koncertų idėjas, taip pat pritraukti žiūrovus. Puikiai jaučiuosi dirbdamas ne tik sau, savo ,,reikalingumui", bet ir galėdamas perteikti savo žinias bei patirtį kitiems. Smagu, kai gali prisidėti prie kokybiško renginio ar išliekamąją vertę turinčio projekto kūrimo.

– Darant įvairius projektus muzikinių žinių nepakanka, reikia nusimanyti ir versle. Kur įgijote verslo įgūdžių?

– Daug ko išmokė pats gyvenimas. Mokiausi iš kolegų, labiau patyrusių ir išmanančių specialistų, festivalių sumanytojų, organizatorių, kurie sėkmingai plėtojo pradėtus renginius dešimtmečiais.

– Gyvendamas JAV bandote tiesti tiltus tarp Lietuvos ir JAV. Kaip sekasi? Kuo galite pasigirti? Kaip vyksta bendradarbiavimas su Lietuvos muzikinio pasaulio atstovais?

– 2012 metais sėkmingai tarpininkavau bendradarbiavimo memorandumo pasirašyme tarp dviejų akademinių institucijų – Juilliard mokyklos ir Vytauto Didžiojo universiteto. Svariu dokumentu įteisintas dviejų – Lietuvos bei JAV – aukštųjų mokyklų bendradarbiavimas suteikia galimybę VDU studentams ir dėstytojams dalyvauti bendruose projektuose. Žymiausi Juilliard mokyklos pedagogai vyks vesti meistriškumo kursų į VDU Muzikos akademiją. Ši partnerystė atvėrė duris VDU Muzikos akademijos studentų stažuotėms New Yorke.

VDU yra pirmasis Lietuvos universitetas, atidaręs atstovybę JAV, kuri įsikūrė Washingtone. Džiaugiuosi, kad ją kuriant galėjau ir aš prisidėti. Prie atstovybės taip pat atidarytas fondas, kuris turėtų padėti finansinei paramai pasiekti Lietuvą: fondo pagalba galės pasinaudoti visi, norintys paremti tam tikrą įstaigą, ligoninę ar konkretų žmogų Lietuvoje.

Mezgu ryšius su muzikinėmis programomis tarp JAV ir Lietuvos muzikos ir teatro akademijos Vilniuje. Nuo 2005 metų į Lietuvą kartu su savimi esu atsivežęs ne vieną atlikėją ar projektą iš JAV – smuikininkę Mari Kimura, dainininkę soprano Nicole Taylor, baritoną Jerome Barry, pianistą prof. Jerome Lowenthal, pianistą Nikita Fitenko ir daug kitų.

– Ar galite save laikyti alternatyviu europinės savimonės ir kultūrų ambasadoriumi? Ką europinė kultūra reiškia jūsų darbe?

– Asmenys, daug pasiekę savo srityse – gydytojai, architektai, menininkai, sportininkai, žurnalistai ir t. t. – buvo ir yra geriausi savo kultūrų, savo šalių ambasadoriai pasaulyje. Ambasadų darbuotojai atlieka simbolinę veiklą. Nesu sutikęs nė vieno ambasadoriaus, kurio darbu dėka būtų žinoma visa šalis. Paprastai kalbama apie tos šalies kultūrą, meną, sportą, jos pasiekimus mokslo, medicinos ir kitose srityse.

– Ar dar dėstote Vytauto Didžiojo universiteto Muzikos akademijoje? Ką manote apie dabartinius Lietuvos studentus?

– Šiuo metu VDU nedėstau, tačiau š. m. rugpjūtį ,,Birštono vasaros menų akademijoje" dėsčiau meistriškumo kursuose. Į juos susirenka talentingiausieji Lietuvos jaunieji muzikai, norintys vasaros metu tobulintis savo šalyje, o muzikai iš užsienio šalių turi progą atrasti Lietuvą ir, galbūt, tęsti joje savo tolesnes studijas ne tik vasaros metu.

Šiemet į kursus atvyko stipriausi jauni lietuviai pianistai. Lygis iš tiesų aukštas, europinis, kuo labai džiaugiuosi.

– Kokius planus kuriate ir kokie projektai numatyti netolimoje ateityje?

– Nemėgstu kalbėti (galbūt esu prietaringas) apie tai, kas dar nėra iki galo sutarta ar pasitvirtinę. Galiu tik patikinti, kad projektų ir užmanymų daug ir stambių.

– Gal galite atskleisti paslaptį, ką išgirs klausytojai, atvykę į jūsų koncertą?

– Paslaptis išlaiko intrigą. Manau, kad klausytojų laukia įdomi ir įspūdinga programa.

– Dėkoju Edvinui Minkštimui už pokalbį ir linkiu jam kūrybinės sėkmės, o skaitytojus kviečiu atvykti į LF pokylį-koncertą ir pasiklausyti šio puikaus pianisto ir jo kolegos kontrabosininko Tado Korrio koncerto.

Kalbino
Laima Apanavičienė